GAZETA LWOWSKA.

W Poniedziałek Nro. 148 15. Września 1817.

Na ćwierć roku, począwszy od 1. Października do ostatniego Grudnia, przyymuie się na tę gazetę w Czternastu Złotych Reńskich W. W. prenumerata. Nowi Prenumeratorowie zechcą ią zatem, iednakże nie gdzieindziey, iak tylko na nayblizszych stacyach pocztowych zapisać, aby według ich liczby nakład mógł bydź powiększonym.

Wiadomości zagraniczne.

Zjednoczone Stany Ameryki północney.

Kommissya marynarki Zjednoczonych Stanow Ameryki północney, którey wyszukanie zdatnego mieysca na brzegach północnych do założenia zbroiowni i składu marynarki zlecono, otrzymała także rozkazy do zrobienia mappy wszystkich brzegów Zjednoczonych Stanów. Okręty do tego dzieła potrzebne, maią przez młodych Officerów bydź prowadzonemi.

Z Savannahu donoszą pod dniem 9tym Czerwca co następuie: „Nie słychać tu prawie o niczem, iak tylko o odstąpieniu obydwóch Floryd Zjednoczonym Stanom, a oświadczenia Władz Hiszpańskich, tudzież ta okoliczność, że posiadacze włości za pesiadłości swoie daleko więcey, iak dawniey żądaią, nie każe bynaymniey powątpiewać o prędkiem zjszczeniu się tey wieści.

Według wiadomości z Nowego Orleanu pod d. 31. Czerwca, była północno-Amerykańska fregata Kongres w gotowości do popłynienia do wyspy St. Domingo, a z tamtąd do niektórych portów Ameryki południowey. Na pokładzie tey fregaty znayduie się Ajent Zjednoczonych Stanow przeznaczony do St. Domingo z tem zleceniem, aby się o rozmaitą, przez Pethiona zagrabioną własność Amerykańską dopominał, za stracenie w Port-au Prince iednego obywatela Amerykańskiego zadosyć uczynienia żądał, oraz i u Christopha (Króla Haity, Henryka Igo) niektóre interessa ułatwił.

Urzędy pocztowe Amerykańskie doznaią trudności w przesyłaniu listów w Kraiu. Jest bowiem w Zjednoczonych Stanach 8 mieysc, które się nazywaią Charlestown; 10 nazywaiących się Columbia; 6 Jefferson; 9 Libanon; 7 Lexington; 10 Manchester; 13 Middletown; 10 Newport; 12 Richmond; 13 Salem, 11 Salisbury; 10 Springsfield; 9 Warren; 14 Washington i t. d. Dla uniknienia omyłki, trzeba na adressie, oprócz nazwiska miasta, wymienić Prowincyę, w którey toż miasto leży.

Brazyliia i Portugaliia.

Gazety Angielskie podaią następuiące nowe odmiany w Ministerium Rio-Janeirskiem, które po śmierci Hrabiego Barca, pierwszego Ministra Króla Portugalskiego, nastąpić miało. Pierwszym Ministrem, mianowany iest P. Tomasz Antoni de Villa Nova; Ministrem spraw zagranicznych i woyny, Hrabia Palmela (teraźnieyszy Poseł przy Dworze Londyńskim); Ministrem Marynarki, Hrabia Dos-Arcos (Gubernator Bahii); a Ministrem Przychodów, P. Bezerra.

Listy z Portugalii pod dniem 9tym Sierpnia pisane donoszą, że Baron Eben i inni sprzysiężeni za winnych uznani i na śmierć skazani zostali. Spodziewano się, że spełnienie wyroku niezwłocznie nastąpi.

Lord Beresford wydał z Casears odezwę do woyska Portugalskiego, która pożądany cel wstrzymania zbiegowstwa osiągnęła; przyrzekł bowiem żołnierzom, iż naywięcey 3 lata w Brazylii służyć maią.

Ameryka Hiszpańska.

Gazety Angielskie umieściły dwie odezwy Dowodcy powstańców Mac-Gregora, który się Jenerałem brygady Zjednoczonych Prowincyi Nowey Grenady i Wenezueli, oraz naczelnym Jenerałem woyska Florydzkiego, ze zlecenia naczelnego Dyrektora Mexykańskiego, nazywa. Pierwsza, z dnia 3ogo Czer-

wca wydana iest do mieszkańców wyspy Amelii, a przyrzeka im w niey bezpieczeństwo osób, własności i religii. Drugą wydał dnia 1go Lipca do żołnierzy swoich, których waleczność uwielbia, a na iey uwiecznienie onymże rozkazuie, aby na lewem ramieniu okrągły płatek sukna czerwonego o 4rech calach środkowey miary, z napisem: Zwycięzcy Amelii, nosili. Ten płatek sukienny ma bydź u Officerów haftem złotym, a u szeregowych haftem iedwabnym obwiedziony. Także i chorągwie korpusu maią to godło otrzymać.

Dnia 21go Sierpnia otrzymano w Londynie gazety z Północney Ameryki, do dnia 20go Lipca dochodzące. Według tych gazet, iest wiadomość o zaięciu wyspy Amelii przez Mac-Gregora, całkiem fałszywą. Rozsiał ią w Baltimorze pewien Smith, który się za Pułkownika Posey i Adjutanta Mac-Gregora udawał. Ten oszust wyniósł się z Baltimory ieszcze tegoż samego dnia, w którym tę pogłoskę rozsiał. Takie są własne wyrazy gazet Północno-Amerykańskich. (Nie podobna pogodzić tych twierdzeń z mniemanemi odezwami Mac Gregora, ieżeli te z iednegoż źródła nie pochodzą.)

W Chili założyli powstańcy szkołę woyskową dla 50 kadetow.

Hiszpaniia.

Gazety Londyńskie zawieraią list z Madrytu pod dniem 18. Sierpnia pisany, osnowy następuiącey: „Czynność naszego pierwszego Ministra Kawalera Pizarro i całego teraźnieyszego Ministerium przechodzi wszystko, co w tym rodzaiu dotychczas w Hiszpanii widziano. Rozprawy względem powszechney amnestyi zakończyły się w taki sposób, który wszystkich przyiacioł Oyczyzny zaspokaia. Nayzupełnieysza spokoyność w Kraiu naszym, iest iednym z naydobroczynnieyszych skutków sprawiedliwości i stałości Monarchy, oraz gorliwości Ministrów iego, których wszystkie rozporządzenia maią cechę zasad prawdziwie liberalnych, i tak z charakterem Narodu, iako też z okolicznościami zgadzaią się. Nowe systema finansowe przyydzie do skutku prawie bez oporu, wyiąwszy sprzeciwianie się kilku nędzników. Każdy poczciwy człowiek musi cieszyć się z systematu podatkowego, tak sprawiedliwego i światłego. Skoro się to systema raz w należny karb wprowadzi i uporządkuie, będziemy mogli według niego wszystkie wydatki nasze opędzać i długi nasze spłacać, które w proporcyi są mnieysze, aniżeli długi sąsiadów naszych. Tak, iak nayoświeceńsze Narody, będziemy używać dobrodzieystw wielkiey księgi, kassy umarzaiącey i budżetu. Ponieważ od naywiększey części długów narodowych tylko po 3 do 4 od sta prowizyi wypada, przeto będzie się wszystko łożyć na to, aby naypierwey spłacić pożyczki za granicą pozaciągane, od których się po 5 1/2 od sta należy, i które do summy 400 milionów realów de Vellon (40 millionów ZR. w monecie konwencyyney) wynoszą. Rada finansowa ma sobie zlecone roztrząsanie rozmaitych planów w tey mierze podanych. Chciano wierzycielom zagranicznym ustąpić dosyć rozległą krainę w Ameryce; lecz że plan ten mogłby pociągnąć za sobą wielkie trudności, przeto zdaie się, iż teraz bardziey przychylaią się do odstąpienia obydwóch Floryd Zjednoczonym Stanom Ameryki północney pod warunkiem, aby też Stany długi nasze zagraniczne na siebie przyięły. Pewien naczelnik iednego z znaykomitszych domów kupieckich w Paryżu i Bajonnie, proponował tu pożyczkę pod warunkami bardzo korzystnemi, przyczemby Rząd podatki od roku 1808go zaległe w mieysce wypłaty przyiął. Słychać atoli, iaby inny wielki Naród to obliczenie chętnie na siebie przyiął, gdyby chciano zerwać układy z pewnem wielkiem Mocarstwem północnem rozpoczęte."

Miasto Kadyx złożyło Królowi adres powinszowania z powodu systematu finansowego, wyrokiem z dnia 30. Maia uchwalonego. Minister Przychodów Don M. Garay spodziewa się, że wszystkie stolice Królestwa za planem iego oświadczą się.

Na brzegach Hiszpańskich zaprowadzono nayściśleyszą kwarantannę z powodu zarazy morowey w Bonie i w Algierze grassuiącey.

Francya.

Z Bruxelii donoszą pod d. 24. Sierpnia co następuie:

„Przed niejakim czasem Posłowie sprzymierzonych Mocarstw naradzali się w Paryżu nad tem: czyli woysko sprzymierzone we Francyi może bydź ieszcze bardziey zmnieyszone. Rozmaite były w tey mierze zdania. Nie znaydował się Lord Wellington na tem zgromadzeniu, lecz zapytany o zdanie, oświadczył iż nie chce bydź wcale odpowiedzialnym, gdyby woysko sprzymierzone we Francyi miało bydź ieszcze zmnieyszonem. Lepieyby było dodał, wyprowadzić ie całkowicie, aniżeli po części, boby się przez to osłabiło i przestałoby mieć należyte znaczenie. Odpowiedź ta rozstrzygnęła, i nie słychać iuż o zmnieyszeniu woyska sprzymierzonego we Francyi."

Dnia 23go Sierpnia był świetny popis gwardyi Szwaycarskiey i Królewskiey, stojącey w Paryżu i w okolicy iego. Ośmnaście tysięcy piechoty, działa i iazdę uszykowano na polach Elizeyskich w trzy hufce, a koło pierwszego rzędu onychże przeieżdżał się Król, (w którego powozie Xiężna Angoulême i Xiężna Berry siedziały), otoczony Królewicami i licznym Sztabem jeneralnym, wierzchem iadącymi; Monarcha iechał zwolna, i zdawało się, że mu się wielce podobał ten świetny widok. Spostrzegłszy Króla Pruskiego na balkonie szkoły woyskowey stoiącego, który mu ukontentowanie swoie z postawy i zręczności woyska okazał, zawołał do niego: „Wynoszę się z takiey z pochwały, iaką iest pochwała W. K. Mości. Między widzami uważano także i Xięcia Wellingtona. Po niektórych, pod dowództwem Marszałka Oudinota odbytych ćwiczeniach, przeciągało woysko przed Królem, który się potem wpośród radośnych okrzyków Ludu do pałacu swoiego wrócił.

Zjednoczone Niderlandy.

Według wiadomości z Bruxelii, przybył tam P. Regnault de St. Jean d'Angely dnia 23go Sierpnia pod strażą dwóch żandarmów z Antwerpii, i ieszcze tegoż samego wieczora miano go pod podobną strażą do Kraiu Pruskiego odesłać. Słychać, że się z małżonką swoią do Królewca uda.

Prusy.

O doniesionem w gazecie naszey aresztowaniu Pułkownika Barona Massenbacha, umieściła Niemiecka gazeta powszechna (Allgemeine Zeitung) ieszcze następuiące szczegóły: „Powody do tego aresztowania są częścią dawnieysze, częścią zaś nowe. Nieczynne wprawdzie od lat kilku, iednakowoż przez żadną formalną dymissyę ieszcze nie rozwiązane stosunki służby Massenbacha, iako Pułkownika Pruskiego Sztabu jeneralnego, przypominaią oraz iego działania woyskowe w wyprawie woienney roku 1806go, z powodu których czynią mu wyrzuty, tudzież iego pamiętnik o tey wyprawie i owoczesne stosunki Pruskie. Przez wydanie pomienionego pamiętnika przekroczył ustawę karną, ieszcze wprzód na własną iego propozycyę wydaną, która zakazuie naysurowiey wszystkim Officerom jeneralnego Sztabu Pruskiego, aby o przedmiotach swey służby niczego publicznie nie ogłaszali. Co do tego ostatniego przedmiotu doprasz ał się potem o łaskę i przebaczenie Królewskie, i dotychczas go ani za iedno, ani za drugie do urzędowey odpowiedzi nie pociągano. Nowe pokuszenie się iego o ogłaszanie drukiem przedmiotów dawnieyszych urzędowych stosunków swoich, pozbawiło go nakoniec dalszych względów Rządu Pruskiego, których się ieszcze i przez to niegodnym stać miał, że się nawet pogróżek i nadużywania wolności druku na potwarzanie znakomitych, dla każdego Prusaka wielce szanownych osób dopuszczał, aby tym sposobem próbować wydzierania pieniędzy, o których zamierzonym użytku tak własne oświadczenia iego, iako też inne stosunki żadney wątpliwości nie zostawiaią."

Gazeta W. Xięstwa Poznańskiego, zawiera następuiący artykuł z Poznania pod d. 3. Września:

Jego Królewicowska Mość, Xiążę August Pruski, Szef całey artyleryi Królewsko-Pruskiey, odbywaiący podróż inspekcyyną, przybył tu dnia 30go z. m. Wyieżdżała naprzeciwko niego, Jey Królewicowska Mość, Xiężna Namiestnikowa, Siostra rodzona tego znakomitego u nas Gościa. W Niedzielę przed południem była parada woyska w obecności Jego Królewicowskiey Mości. Po południu złożyły mu uszanowanie swoie Członki wszystkich Władz w pałacu rządowym, rezydencyi JO. Xięstwa Namiestnikostwa. Wszystkie wyrazy Jego Królewicowskiey Mości tchnęły właściwą całey Królewskiey Rodzinie dobrocią i uprzeymością. Pomiędzy obecnemi osobami znaydował się także JW. Jenerał i Senator Królestwa Polskiego, Dąbrowski. Wczoray raczył Jego Królewicowska Mość bydź na obiedzie u JW. dowodzącego Jenerała Thümena. Odprawił się także wczoray przed południem wielki popis woyska na polach ku Kozimgłowom. Wczoray wieczorem wyiechał Jego Królewicowska Mość w dalszą drogę do Turunia, Gdańska i t. d.

Król pozwolił Żydom rozszerzyć synagogę w Berlinie, i miewać w niey kazania w ięzyku Niemieckim, tudzież całe nabożeństwo, iako to: modlitwy i pienia, przy towarzyszeniu organów, toż samo w ięzyku Niemieckim odprawiać, a to w ten sposób, iakim były Westfalski Radca konsystorski Jakobsohn, nabożeństwo żydowskie w swoim domu odprawiał. (W Naywidzie zaprowadzono iuż od lat kilku podobne nabożeństwo w żydowskiey szkole mieyskiey.)

Rossya.

Według listów z Rossyi, powrócił naczelny Jenerał Hrabia Benningsen po inspekcyyney, do 6go korpusu woyska przedsięwziętey

)(2

podróży, d. 15. Lipca znowu do Tulczyna, główney kwatery swoiey. Ten korpus woyska zostaie pod rozkazami wielce zasłużonego Jenerała Sabanejowa (który w ostatnich wyprawach woiennych popisywał się naychwalebniey iako Szef Sztabu pod Marszałkiem polnym Xięciem Barklajem de Tolly) i zgromadzonym był brygadami w obozach. Leże tego korpusu są w Gubernii Chersońskiey, w całey Bessarabii, w części Multan aż do Chocimia, i w części Podola. Jenerał Hrabia Benningsen miał wszelką przyczynę bydź kontentym z tego korpusu. Głoszą, że ten Jenerał rozpoczął pierwszych dni Sierpnia drugą podróż inspekcyyną do 7go korpusu woyska, zostaiącego pod sprawą Xięcia Gorczakowa, tudzież do korpusu odwodowego. Jenerał dyżurny, Xiążę Obaleński, i Pułkownik Kileloff, Adjutant N. Cesarza Alexandra, towarzyszą Hrabiemu Benningsenowi.

Turcya.

Listy z Konstantynopola pod dniem 25tym Lipca pisane, potwierdzaią wiadomość o nagłem złożeniu z urzędu Seyida-ul-Abidyna, Ministra spraw wewnętrznych (Riaja Bey); iednakowoż dodaią, że go, iak pierwey słychać było, z Kraiu nie wygnano.

Woyna z Wechabitami nie skończyła się ieszcze; gdyż dway gońcy od Wielkorządcy Egiptskiego do Konstantynopola wysłani, przynieśli dnia 15go Lipca doniesienia o zwycięztwie nad Wechabitami w Arabii odniesionem, a w dowód korzyści na pomienionych buntownikach zyskanych, złożyli przed Portą zwyczaiem Tureckim dwa wory pełne poobcinanych uszów. Obydwoch tych gońców ubrano z rozkazu W. Wezyra w futra gronostaiowe.

Ważnieyszą może od tey nowiny będzie ta okoliczność, że tą drogą dowiaduiemy się o zupełney bezzasadności pogłoski, którą od niejakiego czasu o buncie w Kairze i o uwięzieniu Wielkorządcy tamecznego, Mehemeda Ali Baszy, rozsiano.

Publiczny stan zdrowia w Konstantynopolu, pogorszył się znacznie od czasu odeyścia ostatnich wiadomości. We wszystkich prawie dzielnicach miasta, oraz na przedmieściach Pera i Galata pokazywały się ślady powietrza, do rozszerzenia któr go okręty, przybyłe z Alexandryi z towarami zapowietrzonemi, wiele przyczynić się miały. Trzey kupcy z Bukowiny, którzy kupowali te towary, zarazili się, a ieden z nich iuż umarł. Do szpitalu Greckiego przyięto w czterech tygodniach 9. zapowietrzonych, z których ieden tylko ieszcze żyie; do szpitalu za Perą przyprowadzono ich w tymże samym czasie nie mniey, iak 60. z których ieszcze tylko 32 przy życiu pozostało, a w szpitalu Frankońskim złożono od d. 20. do 25. Czerwca 4rech zapowietrzonych, z których ieden natychmiast umarł. — Doniesienia z Kanei i Smyrny są równie niespokoiącemi.

Rozmaite Wiadomości.

Dostrzegacz Austryacki z dnia 5. Sierpnia umieścił co następuie: „Umieszczoną w gazecie Londyńskiey Morning-Chronicle z dnia 5. Sierpnia, a z niey w gazecie Vrai Liberal i innych gazetach przedrukowaną protestacyę, którą Nayiaśnieysza Arcy-Xiężna Marya Ludwika, Xiężna Parmy, pod dnia 19. Lutego 1815go przeciwko osadzeniu dynastyi Burbonów na tronie Francuzkim, Kongressowi Wiedeńskiemu podać miała, ogłosiliśmy iuż dnia 22go z. m. w numerze 234tym gazety naszey za akt od początku aż do końca zmyślony.“ (*Obaczyć numer 141 gazety naszey.*) „Toż samo uczyniła gazeta Londyńska Kuryer z dnia 6go z. m., zaraz nazaiutrz po zjowieniu się w Londynie tego niedorzecznego i kłamliwego płodu. Gazeta Anti-Gallican Monitor (podobnież w Londynie wychodząca) z dnia 10go z. m. powołuie teraz redaktora gazety Londyńskiey Kuryera, aby okazał, od kogo do tego oświadczenia upoważnionym został. Nie zaręczaiąc wyraźnie za nayzupełnieyszą ważność tey protestacyi, zapewnia gazeta Anti-Gallican, iż iey doskonale wiadomo, iako Arcy-Xiężna Marya Ludwika iedną protestacyę w lecie 1814go roku w ręce pewnego zaufanego męża w Paryżu, drugą zaś w roku 1815tym Kongressowi Wiedeńskiemu złożyła. Na dowod rzetelności tych twierdzeń powołuie Anti-Gallican dwa źródła ze wszech miar niezawodne, to iest dwa swoie własne artykuły korrespondencyyne z dnia 19. Lutego i 23. Kwietnia 1815. — Pomimo tak szanowney powagi (pisze daley Dostrzegacz Austryacki) ogłaszamy powtórnie i wyraźnie, dodaiąc, że upoważnieni iesteśmy do tego oświadczenia: iż nie tylko mniemana protestacya złośliwym iest wynalazkiem iakowegoś herszta stronnictwa, któremu wszystkie środki do obłąkania ducha publicznego dobremi się bydź zdaią; lecz że N. Arcy-Xiężna Marya Ludwika ani roku 1814go w Paryżu, ani roku 1815go w Wiedniu, żadney protestacyi nigdy nie podawała.“